

Warszawa, 24 października 2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-542996-X/06/AA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Profesor
ZBIGNIEW RELIGA

MINISTER ZDROWIA

Z ogromnym niepokojem odbieram powtarzające się doniesienia środków masowego przekazu w sprawie utrudnionego dostępu do leczenia osób chorych na nowotwory, a zatem obywateli, którzy powinni być przez system opieki zdrowotnej otoczeni szczególną troską. Chorzy onkologicznie, w zakładach opieki zdrowotnej walczą bowiem nie tylko o zdrowie, ale i częstokroć o życie.

Szczególnie niepokojące są ostatnie doniesienia w tej sprawie z dnia 16 października br. zawarte w „Rzeczpospolitej” - artykuł pt. „Chorzy na nowotwory umierają, bo brakuje sprzętu do radioterapii” (oparte na danych z raportu Centrum Onkologii - Instytut im M. Skłodowskiej - Curie Oddział w Krakowie) oraz w „Gazecie Wyborczej” - artykuł pt. „Walka z rakiem po polsku” (kopie w załączeniu). Doniesienia te potwierdzają listy obywateli oraz organizacji pacjentów kierowane bezpośrednio do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z posiadanych informacji wynika, że dotychczasowy system organizacji i finansowania leczenia onkologicznego, nie tylko nie zapewnia oczekiwanych możliwości wczesnego wykrywania nowotworów, ale i odpowiedniego leczenia oraz rehabilitacji chorych onkologicznie. Środki finansowe przeznaczane na realizację "Narodowego programu zwalczania chorób nowotworowych" nie wydają się wystarczające, gdyż nie pozwalają na realizację niezbędnych zadań, m.in. koniecznego uzupełniania i wymiany wyeksploatowanych urządzeń do radioterapii i diagnostyki nowotworów. Natomiast obowiązujący katalog świadczeń, schematy leczenia i wycena poszczególnych procedur onkologicznych oraz

działania Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie zawierania i monitoringu wykonania umów o świadczenia zdrowotne, nie gwarantują możliwości podejmowania racjonalnych decyzji terapeutycznych i skutecznego leczenia, a także dostępu ubezpieczonych do niezbędnej terapii.

W efekcie tych niedomagań, chorzy onkologicznie mają trudności z uzyskaniem zalecanych im przez lekarzy świadczeń zdrowotnych oraz nowoczesnych leków, umożliwiających całkowite wyleczenie choroby bądź uzyskanie długotrwałej poprawy stanu zdrowia. Niedostateczna dostępność świadczeń onkologicznych powoduje ponadto, iż do istniejących ośrodków onkologicznych trafiają tłumy zdesperowanych pacjentów, którym nie sposób zapewnić godne warunki oczekiwania i udzielenia świadczenia zdrowotnego. Ponadto, niejednokrotnie, chorzy i ich rodziny nie otrzymują jasnej i jednoznacznej informacji odnośnie zabezpieczenia dostępu do świadczeń onkologicznych. Informowani są o braku środków finansowych na ich leczenie onkologiczne, jak też „angażowani” w starania świadczeniodawców w Narodowym Funduszu Zdrowia o refundację określonych procedur medycznych lub leków bądź zapłaty za tzw. nadwykonania (świadczenia ponadlimitowe).

Najbardziej dramatyczna wydaje się sytuacja w radioterapii - za mała ilość ośrodków terapeutycznych, słabo rozwinięte nowoczesne metody radioterapii, niedobór nowoczesnego sprzętu, w wielu ośrodkach wykorzystywany jest sprzęt wyeksploatowany i przestarzały, brak wystarczającej liczby lekarzy radiologów oraz specjalistów do obsługi aparatury. Chorzy czekają w kilkumiesięcznych kolejkach do leczenia, a gdy już się na nie dostaną, nie mają gwarancji, że naświetlanie będzie dla nich bezpieczne, a także skuteczne. Długie oczekiwanie na podjęcie leczenia napromieniowaniem często krytycznie obniża jego skuteczność i chorzy zakwalifikowani do intensywnych naświetlań ratujących życie, mogą liczyć tylko na radioterapię ograniczającą skutki choroby (paliatywną).

Powyższa sytuacja jest nie do przyjęcia z punktu widzenia konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia oraz praw osoby korzystającej z ubezpieczenia zdrowotnego. Pozbawienie nadziei przeprowadzenia w stosownym czasie zalecanej terapii, często jedyną skuteczną metodą lub preparatem, oznacza dla większości chorych, nie tylko niewyobrażalny stres, ale wręcz wyrok. Nie wszyscy chorzy mogą bowiem kontynuować lub podjąć walkę z rakiem poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, w ramach własnych środków finansowych. Istniejące bariery dostępu są frustrujące, zarówno dla pacjentów, jak i dla

lekarzy. Odstąpienie od właściwej i skutecznej terapii powoduje również nieodwracalne skutki zdrowotne i społeczne, niewspółmierne do kosztów zalecanego leczenia.

Sytuacja ta jest tym bardziej niepokojąca, że Narodowy Fundusz Zdrowia dysponuje nadwyżką środków finansowych na finansowanie świadczeń zdrowotnych w 2006 r. i wskazywać może na brak należytego monitoringu i analiz w zakresie zawierania oraz wykonania umów o świadczenia zdrowotne, a następnie odpowiedniego reagowania na występujące trudności w zabezpieczeniu ubezpieczonym niezbędnych świadczeń zdrowotnych.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jt. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przekazanie informacji na temat działań resortu zdrowia i nadzorowanych jednostek w sprawie rozwiązania problemów podnoszonych w raporcie Centrum Onkologii w Krakowie.

Zobowiązany będę również za przekazanie informacji odnośnie działań Pana Ministra i Narodowego Funduszu Zdrowia w celu zapobieżenia sygnalizowanym nieprawidłowościom oraz zapewnienia chorym onkologicznie konstytucyjnego prawa do leczenia i bezpieczeństwa zdrowotnego, obecnie i w najbliższych miesiącach.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

*/-/
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich*

Abstrakt wystąpienia z dnia ... października 2006 r. (RPO-542996-X/06)

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Zdrowia w związku z powtarzającymi się doniesieniami środków masowego przekazu w sprawie utrudnionego dostępu do leczenia osób chorych na nowotwory. Doniesienia te potwierdzają listy obywateli oraz organizacji pacjentów kierowane bezpośrednio do Rzecznika. Z posiadanych informacji wynika, że dotychczasowy system organizacji i finansowania lecznictwa onkologicznego, nie tylko nie zapewnia oczekiwanych możliwości wczesnego wykrywania nowotworów, ale i odpowiedniego leczenia oraz rehabilitacji chorych onkologicznie. W efekcie tych niedomagań, chorzy onkologicznie mają trudności z uzyskaniem zalecanych im przez lekarzy świadczeń zdrowotnych oraz nowoczesnych leków, umożliwiających całkowite wyleczenie choroby bądź uzyskanie długotrwałej poprawy stanu zdrowia. Niedostateczna dostępność świadczeń onkologicznych powoduje ponadto, iż do istniejących ośrodków onkologicznych trafiają tłumy zdesperowanych pacjentów, którym nie sposób zapewnić godne warunki oczekiwania i udzielenia świadczenia zdrowotnego. Niejednokrotnie, chorzy i ich rodziny nie otrzymują jasnej i jednoznacznej informacji odnośnie zabezpieczenia dostępu do świadczeń onkologicznych, a także są informowani o braku środków finansowych na ich leczenie onkologiczne i „angażowani” w starania świadczeniodawców w Narodowym Funduszu Zdrowia o refundację terapii. Najbardziej dramatyczna wydaje się sytuacja w radioterapii - chorzy czekają w kilkumiesięcznych kolejkach do leczenia, a gdy już się na nie dostaną, nie mają gwarancji, że naświetlanie będzie dla nich bezpieczne, a także skuteczne.

Sytuacja ta jest nie do przyjęcia z punktu widzenia konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia oraz praw osoby korzystającej z ubezpieczenia zdrowotnego. Pozbawienie nadziei przeprowadzenia w stosownym czasie zalecanej terapii, często jedyną skuteczną metodą lub preparatem, oznacza dla większości chorych, nie tylko niewyobrażalny stres, ale wręcz wyrok. Sytuacja ta jest tym bardziej niepokojąca, że Narodowy Fundusz Zdrowia dysponuje nadwyżką środków finansowych na finansowanie świadczeń zdrowotnych w 2006 r. i wskazywać może na brak należytego monitoringu zabezpieczenia ubezpieczonym świadczeń zdrowotnych.

Rzecznik Praw Obywatelskich oczekuje od Ministra Zdrowia informacji na temat działań resortu zdrowia i nadzorowanych jednostek w sprawie rozwiązania problemów podnoszonych w raporcie Centrum Onkologii w Krakowie oraz odnośnie działań mających celu zapobieżenia sygnalizowanym nieprawidłowościom oraz zapewnienie chorym onkologicznie konstytucyjnego prawa do leczenia i bezpieczeństwa zdrowotnego.